

নির্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদান

Paper 6.04 | Education (Major)

ড° বন্দনা বৈশ্য

নিৰ্দেশনাৰ ধাৰণা (প্রথম অধ্যায়)

- ❖ ধাৰণা / অৰ্থ
- ❖ বৈশিষ্ট্য
- ❖ পৰিসৰ

নিৰ্দেশনাৰ ধাৰণা/অৰ্থ

আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ফলত সমাজ ব্যৱস্থাৰ দ্ৰুত পৰিবৰ্তন আৰু তাৰ লগে লগে জনসংখ্যাৰ বিস্ফোৰনে সামাজিক জীৱণত এক জটিলতাৰ সৃষ্টি কৰিছে। সমাজত দেখা দিয়া বিভিন্ন সমস্যাৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিব পৰাকৈ প্ৰতিজন ব্যক্তিক গড় দিয়াৰ বাবে উপযুক্ত নিৰ্দেশনা আৰু পৰামৰ্শৰ প্ৰয়োজন। বিশেষকৈ, ভাৰতবৰ্ষৰ নিচিনা দেশত য'ত দৰিদ্ৰতা হৈছে বিকাশৰ বিভিন্ন দিশত এক প্ৰধান অন্তৰায়। নিৰ্দেশনা হৈছে এক আহিলা স্বৰূপ যাৰ জৰিয়তে ব্যক্তিৰ অন্তৰ্নিহিত প্ৰতিভা সমূহৰ উপযুক্ত বিকাশ আৰু প্ৰয়োগ কৰিব পৰা যায়।

- নিৰ্দেশনাই ব্যক্তিৰ ব্যক্তিত্ব সম্পূৰ্ণভাবে বিকশাই তোলাত সহায় কৰে আৰু নিজৰ সামৰ্থ আৰু বুদ্ধিৰে সমাজৰ হিতাৰ্থে সৰ্বোত্তম সেৱা আগবঢ়াবলৈ সক্ষম কৰি তোলে।
- ই ব্যক্তিক নিজৰ দক্ষতা আৰু যোগ্যতা সম্বন্ধে সজাগ কৰি তোলাৰ লগতে সমস্যা সমাধানৰ ক্ষেত্ৰতো সহায় কৰে।
- নিৰ্দেশনা হৈছে ব্যক্তিৰ সামৰ্থ আৰু আগ্ৰহ চিনাক্ত কৰি বিকশাই তোলাৰ লগতে ব্যক্তিগত প্ৰয়োজন আৰু সামৰ্থৰ মাজত সম্বন্ধ ফলপ্ৰসূভাবে স্থাপন কৰা এক প্ৰক্ৰিয়া।

সেয়েহে, নিৰ্দেশনাক এক অবিৰত আৰু গতিশীল প্ৰক্ৰিয়া বোলা হয়। যাৰ দ্বাৰা ব্যক্তিয়ে নিজৰ শক্তি-সামৰ্থ অনুযায়ী শুদ্ধভাবে আৰু সুচাৰু ৰূপে সমাজৰ যিকোনো পৰিবেশতে সমায়োজন কৰিব পাৰে।

নিৰ্দেশনাৰ সংজ্ঞা

“নিৰ্দেশনা হৈছে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ জৰিয়তে ব্যক্তিয়ে নিজৰ সমস্যা সমাধান কৰাৰ লগতে সামৰ্থ আৰু আকাংক্ষা অনুসৰি নিজৰ উপযুক্ত পথ নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।” - ব্ৰিৱেৰ (Brewer)

নিৰ্দেশনা হৈছে এক উপায় যাৰ জৰিয়তে ব্যক্তিৰ সমগ্ৰ শিক্ষা অভিজ্ঞতা আৰু তেওঁৰ ব্যক্তিগত প্ৰয়োজন আৰু সামৰ্থৰ মাজত সম্বন্ধ স্থাপন কৰিব পৰা যায়।—
ক্ৰাফ'ৰ্ড (Crawford)

নিৰ্দেশনাৰ প্ৰকৃতি / বৈশিষ্ট্য

১. নিৰ্দেশনা হৈছে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ জৰিয়তে ব্যক্তিয়ে নিজৰ সামৰ্থ আৰু যোগ্যতাৰ উপযুক্তভাৱে বিকাশ আৰু প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে।

২. নিৰ্দেশনা হৈছে এক অবিৰত প্ৰক্ৰিয়া।

৩. দলগতভাৱে প্ৰদান কৰিলেও নিৰ্দেশনা সদায় ব্যক্তিকেन्द्रিক।

৪. সামাজিক পৰিবৰ্তন, মানুহৰ জীৱন ধাৰণ শৈলী আৰু বিভিন্ন প্ৰয়োজনে নিৰ্দেশনা প্ৰক্ৰিয়াক জটিল কৰি তুলিছে।

৫.নিৰ্দেশনা হৈছে এক সমায়োজন প্ৰক্ৰিয়া যাৰ সহায়ত ব্যক্তিয়ে সমাজৰ বিভিন্ন পৰিবেশত সহজ আৰু সুস্থভাৱে সমায়োজন কৰিব পাৰে।

৬.নিৰ্দেশনা ব্যক্তিৰ জীৱনৰ লগত সম্বন্ধিত।

৭.নিৰ্দেশনাৰ প্ৰকৃতি সদৰ্থক।

৮.নিৰ্দেশনা সাৰ্বজনীন।প্ৰয়োজন সাপেক্ষে সকলোকে নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা হয়।

নিৰ্দেশনাৰ পৰিসৰ

বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ বিকাশৰ লগে লগে সমাজ ব্যৱস্থাতো উল্লেখনীয় পৰিবৰ্তন সাধিত হৈছে। এনে প্ৰেক্ষাপটত নিৰ্দেশনাৰ পৰিসৰ অতি বিস্তৃত হৈ পৰিছে। ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত হোৱা দিশ সমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল -

নিৰ্দেশনাৰ পৰিসৰ সমূহ

- ১.শৈক্ষিক নিৰ্দেশনা
- ২.বৃত্তীয় নিৰ্দেশনা
- ৩.ব্যক্তিগত নিৰ্দেশনা
- ৪.সামাজিক নিৰ্দেশনা
- ৫.স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় নিৰ্দেশনা
- ৬.অবসৰ বিনোদনৰ নিৰ্দেশনা
- ৭.নৈতিক নিৰ্দেশনা
- ৮.পৰামৰ্শ দান
- ৯.সংস্থাপিত সেৱা
- ১০.সমূহ নিৰ্দেশনা সেৱা
- ১১.অনুকৰণ সেৱা

শৈক্ষিক নিৰ্দেশনা-জ্ঞানৰ বিক্ৰোৰনৰ ফলত শিক্ষণীয় বিষয়ৰ পৰিসৰো বৃদ্ধি পাইছে। শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যৰ সফল ৰূপায়ণৰ বাবে ব্যক্তি পাৰ্থক্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি শিক্ষাৰ্থীৰ বুদ্ধিমত্তা, সামৰ্থ, আগ্ৰহ অভিৰুচি ইত্যাদিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি উপযুক্ত নিৰ্দেশনা আৰু শিক্ষা পদ্ধতিৰ প্ৰয়োগত গুৰুত্ব দিয়া হয়।

বৃত্তীয় নিৰ্দেশনা- সমাজৰ মানবীয় সম্পদ সমূহৰ যথোপযুক্ত ব্যৱহাৰৰ বাবে ব্যক্তিৰ দক্ষতা, সামৰ্থ অনুযায়ী বৃত্তি নিৰ্বাচনৰ বাবে নিৰ্দেশনাৰ প্ৰয়োজন। যুৱক-যুৱতী সকলক স্বাৱলম্বী হব পৰাকৈ নিৰ্দেশনাই পথ প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰে।

ব্যক্তিগত নিৰ্দেশনা- জীৱনৰ বিভিন্ন সমস্যাৰ সাহসেৰে সন্মুখীন হবলৈ ব্যক্তিগত নিৰ্দেশনাৰ প্ৰয়োজন। বিশেষকৈ কিশোৰ কিশোৰী সকলৰ সামাজিক আৰু আবেগিক পৰিপক্কতাই ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক জীৱন সুশৃংখলভাৱে গড় দিব পাৰে।

সামাজিক নিৰ্দেশনা-সমাজৰ ৰীতিনীতি, লোকাচাৰ, মূল্যবোধ আদিৰ প্ৰতি সজাগ কৰা, সামাজিক সমস্যা সমূহ অনুধাবন কৰি সমাধানৰ পথ নিৰ্ধাৰন কৰা আৰু কিশোৰ কিশোৰী সকলক এগৰাকী সচেতন নাগৰিক হিচাপে গঢ় দিয়া আদি সামাজিক দায়িত্ববোধ নিৰ্দেশনাৰ জৰিয়তে সুচাৰু ৰূপে সম্পাদন কৰিব পাৰি।

স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় নিৰ্দেশনা-এই নিৰ্দেশনা ব্যক্তিৰ সু-স্বাস্থ্যৰ লগত জড়িত। শাৰীৰিক আৰু মানসিক ভাবে সুস্থ ব্যক্তিৰ দ্বাৰাহে এখন উন্নত আৰু বিকশিত সমাজ গঢ় দিব পাৰি।

অবসৰ বিনোদনৰ নিৰ্দেশনা-এই নিৰ্দেশনাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ আজৰি সময়ৰ সদ-ব্যৱহাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে। ব্যক্তিৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰা এই নিৰ্দেশনাৰ উদ্দেশ্য।

নৈতিক নিৰ্দেশনা- সমাজত ক্ৰমান্বয়ে সৃষ্টি হোৱা জটিলতা আৰু অশুভ পৰম্পৰা সমূহ নৈতিক নিৰ্দেশনাৰ সহায়ত ৰোধ কৰিব পাৰি।

পৰামৰ্শদান- পৰামৰ্শদান বা গ্ৰহণৰ জৰিয়তে ব্যক্তিৰ মানসিক স্বাস্থ্য অটুট ৰাখিব পাৰি। সুসংগঠিত পৰামৰ্শই ব্যক্তিমনত নিহিত থকা নেতিবাচক মনোভাবক ইতিবাচক মনোভাবলৈ সলনি কৰিব পাৰে।

ইয়াৰ উপৰিও, সংস্থাপিত সেৱা, সমূহ নিৰ্দেশনা সেৱা, অনুকৰণ সেৱা আদি কেতবোৰ দিশ নিৰ্দেশনাৰ পৰিসৰে সাঙুৰি লয়।

समाप्त